Zagreb ⌘ br. 6 ⌘ 5. srpanj 2012 ⌘ godina 39

Glasnik kluba brđana Feniks

0 kn Hrvatska ✦0 € Europska unija ✦ 0 £ Velika Britanija ✦0 $ SAD ✦ a i drugdje je besplatno

Riječ urednika. Evo društvo, novi broj, treći ove godine, a lipanj prepun događanja. Svježe. T.

Dinara

Napokon smo uspjeli dogovoriti termin mitskog pohoda na najviši vrh Hrvatske, na kojem, začudo, nitko od nas „starih trapera“ nikada nije bio. Dogovorili smo trodnevni pohod s početkom u petak, 15.06.2012. Prognoza vremena: tri dana bez oblačka, temperatura oko 32° C.

Nakon uobičajenog kašnjenja u dolasku na Kajzericu (uključujući i transport Silvanine mačke iz Maksimira na Kajzericu), skupila se hrabra momčad: Toni, Doško, Crf i Tino. Brzo prebacivanje krovnog kofera sa Berlinga na Passata, prekrcaj stvari i .... žene (Sanja Nikolić, Sanja Eter, Silvana i Jasna) koje su nas ispraćale sa suzama u očima, a rupčeki im više nisu upijali suze.

Već tijekom puta slučajno zovemo Mrgu za neku informaciju, kad gle čuda, on se vozi cca. 15 minuta iza nas i putuje u istom smjeru, ali sa cijelom familijom. Pred večer stigosmo u Vrliku gdje se sastajemo sa Dugim, ali i cijelom Mrginom familijom koja nas je već tamo čekala. Pitate se kako? Uzrok je čuvena Tonijeva makdamska kratica za izlaz iz Knina i ulja žedni Passat.

Noćenje u vrlo zgodnoj kamenoj zgradi (nekadašnjoj školi) u selu na Peručkom jezeru. Večer uz roštilj u organizaciji Dugog.

Ujutro doručak od 20 jaja, puno šunke i špeka pa obilazak crkvice Svetog Spasa iz 9. stoljeća na izvoru Cetine. Samo Vrilo Cetine je manje jezerce u udubini Krškog polja. Sa ruba udubine se pruža fascinantan pogled na izvor vrlo specifičnog oblika koji izaziva kod muške populacije gotovo istovjetne asocijacije. Istražena dubina izvora 154 m, a ispod toga ...

U 12:00 sastanak s Tomeom (098 9228900) koji će nas transportirati do planinarskom na Brezovcu (1050 m.n.m.). Kontak za dom je Perica (091 8913506). Neposredno pred polazak kombija otkrivamo da je Tino zaboravio upacano meso u frižideru u Ježićima pa urgentno kupujemo meso u ni manje ni više nego Lidlu. Vozilo za transport: navodno kombi (vidi fotografije na web-u kluba), Prema vozaču je šasija prošla 1.350.000 km, ali je zajedno s nama, koji smo se sada već kupali u znoju i prašini, junački izdržala nešto više od sat vremena „jahanja“ po ponekad gotovo kozjoj stazi. U domu se nismo zadržavali.

A onda, oko 2 popodne počinje uspon od doma na Brezovcu k vrhu, pred nama je oko 800 m visinske razlike i cca 3

sata hoda. Prvih sat vremena nas mazi hladovina bukove šume, a onda puca pogled na prekrasne zelene proplanke prošarane stjenovitim kršem. Ali sada i makadam polako nestaje, a počinje uska, ali sve strmija staza. Nakon 2 sata hoda malo dulji odmor u zadnjem šumarku prema vrhu. No, ne bježimo samo mi od sunčeve pripeke. Malo dalje od Tonijeve glave se u sjeni manjeg kamena od pripeke sklonio i zavidan primjerak poskoka. Srećom, naš susret je dobro završio po obje strane. Tijekom odmora nakon sat vremena prilično oštrog uspona sa ruksacima punim vode, hrane, šatora i na žalost malo vina, Crf je odredio etalon nove mjere težine uspona, kasnije se vidjelo primjenjive i na spuštanje. Skraćenica za jedincu mjere je MJ (nazovite Ti. radi tumačenja).

Nakon odmora početak konačnog uspona, zadnjih 45 do 60 minuta kroz čisti krš, kamene glondže i nemilosrdno sunce. Vrlo strmo, ocjena uspona 2 MJ*, ali napokon na vrhu Hrvatske, 1831 m visokom Sinjalu. Kratki odmor na vjetrovitom vrhu, a onda spust cca. pola sata do prve livadice pogodne za logor. Raspodjela posla: brzo podizanje šatora, skupljanje drva, izrada vatrišta i loženje vatre, a onda smo se `ko krave zavalili u „redenik“ uz vatrište. Dobar roštilj i temeljito uništavanje nekih jadnih 3 l vina razrijeđenih s nemilim količinama vode, a samo mali spas uspio je pružiti 2 dl Doškovog orahovca i 2 dl Crfovog kruškovca.

Spavali smo kao bebe, a ujutro krasni pogledi na Peručko jezero. Pakiranje, doručak i oko 10 početak četverosatnog spuštanja prema selu Glavaš. E to je bilo barem 2 MJ*. Sunce je nemilo pržilo, teren bio u prvom dijelu teški glondžasti krš, a potom najvećim dijelom vrlo strma lozja staza. Jedini užitak pružila nam je prekrasna zelena visoravan sa 2 katuna od kojih se jedan koristi kao neka vrsta planinarskog skloništa. Oko 2 popodne doplazili smo kao razbijena vojska do planinarske kuće Glavaš na 550 m.n.m. Nitko nije prošao bez manjih ili većih žuljeva, a nema onog koji nije prokleo svoje gojzerice.

Povratak s Paladovim autom u Knin, kratka ledeno hladna piva u kipućem Kninu (valjda je pod tendom gdje smo sjedili bilo 35° C), rastanak s Dugim (siroče se još taj dan okupalo u Primoštenu), a mi ostali za Zagreb.

Manja pauza za ne baš neki ručak u Borju i napokon povratak oko 19:00 u Zagreb. Bili smo ispuhani kao baloni i umorni, ali i zadovoljni što je Dinara „pala“, iako je uzela danak u žuljevima na usponu i posebno na spustu.

(fotoreportaža na adresi http://www.klub-feniks.hr/Images/Dinara-June%202012/index.html. Linkovi na profil terena, kartu rute i video isječke.

Od Ti, June-2012

Slavonija i Baranja

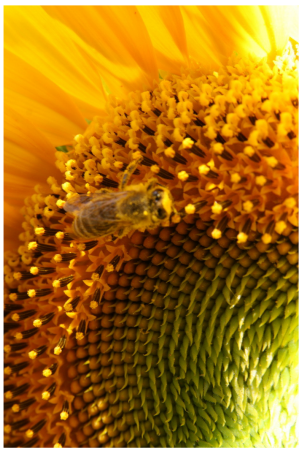
Slavonija i Baranja

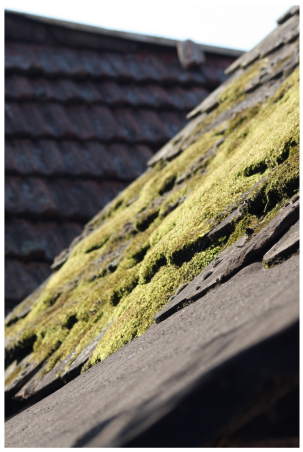
PETAK, 29. lipanj

Zagreb 17:00
33℃ – vruće
Mala, ali odvažna družina, što ženske, što muške čeljadi, okupila se pred kapijom oko dva auta u neobaveznoj ćakuli putne nervoze. Prema prethodno brižno utanačenom planu puta, vođeni čvrstom rukom Dragog nam Vođe Čarlija (alias Stanislav, alias Miško) krenuli smo put Slavonije dobro nam znanom prečicom preko Hrvatskih voda u Vukovarskoj, dalje prema Slavonskoj (a kakvoj drugoj) aveniji, put Podravske magistrale.

Auto 18:00
Vani - 33℃ – vruće
Unutra - 25℃ – ok
Negdje na Podravskoj magistrali. Priče uvijek iste, djeca, novci, zdravlje, tko je umro i zašto, tko je umalo umro i zašto, tko bi uskoro mogo umrijeti i zašto. „Zašto još nismo stali?“. Okolni pejsaž pomalo

se mijenja, kao da neko lagano, pod autom vuče zelenu zgužvanu plahtu da je poravna. Sela se povećavaju, a kuće se stišću, toliko da ih na kraju dijeli jedino visoka kapija.

Auto 18:45
Vani - 33℃ – vruće
Unutra - 25℃ – ok
Negdje na Podravskoj magistrali. „Zašto još nismo stali?“. Po glavi mi s mota stih jedne glupe reklame, na na na nešto .....“ kad te primim orosiš se cijela“

Virovitica 19:45
Vani - 33℃ – vruće
Stali smo!
Razdragana družina za stolom, na stolu uobičajeno: piva za dečke, sok i kava (rakija) za cure i gemišt, za Doška. Priče uvijek iste, djeca, novci, zdravlje... Nadalje uobičajeno, perivoji i dvorci Hrvatske, sladoled s medom, pa u auto.

Auto 21:00
Vani - 33℃ – vruće
Unutra - 25℃ – ok

Negdje u Slavoniji.
Zelena plahta je sad već ravna i ispeglana. Najveće brdo su cestovni nadvožnjaci s kojih puca pogled do u beskraj sumraka.
Kad ćemo stići?

Auto 22:00
Vani - 33℃ – vruće
Unutra - 25℃ – ok
Negdje oko Valpova. „Gle, eno tabla Valpovo centar, stigli smo.“
Nismo. „Gle, eno još jedna tabla Valpovo centar, stigli smo.“
Nismo. „Je l mi uopće idemo u Valpovo?“

Šag 22:30
Vani - 33℃ – vruće
Stigli smo, i nije Valpovo! E pa sad, ljudi, ne znam kako bih ja to vama opisao, ali poslije one i onolike vožnje, staneš pred pravu slavonsku kuću, uđeš u pravo slavonsko dvorište, dočeka te prava slavonska žena, draga i nasmijana, počasti pravom slavonskom šljivom za pravim slavonskim stolom punim svega i svačega za jesti i onim što se orose kad ih primiš. Sve te nekako obuzme sram što si cijelo vrijeme cvilio zbog dugog puta. U samo par slavonskih poteza otreseš svu putnu prašinu s kaputa i eto te dobre volje u dobrom društvu.

SUBOTA, 30. lipanj

Šag 02:00
Vani - 27℃ – toplo
Mrak, mir, tišina. Tu i tamo poneki automobil prozuji magistralom. Dvije crne jedva primjetne siluete, nečujno se kreću prema bunaru koristeći sjene okolnih kuća. U par hitrih i spretnih poteza nečujno je izvučen šanžer s orošenom municijom. „Plop, plop“. „gut, gut“. Gotovo. Mrak, mir, tišina.

Šag 09:00
Vani - 30℃ – vruće
Nakon jutarnjeg buđenja, dva tri andola, kave, obilnog doručka i uobičajene redaljke na jedinoj wc školjki, družina je bila spremna za početak odvažne avanture zvane Kopački rit i ostalo.

Auto 09:40
Vani - 32℃ – vruće. „Kad ćemo stići?“

Kopački rit 10:00
Vani - 32℃ – vruće.
Zahvaljujući dugotrajnom i brižnom planiranju, zakasnili smo na dogovoreni brod u 10:00, stoga nam nije preostalo drugo, no da pravimo društvo i dosađujemo pronicljivim pitanjima ribiču, čiju smo poznatu strpljivost, ne jednom doveli u iskušenje.

11:00
Vani - 34℃ – jako vruće.
Konačno smo na brodu. Nikad do sada nisam bio u nekoj većoj močvari stoga su mi i očekivanja bila velika, i ova gospođa (Kopačka Ritica) me nije razočarala, čista „južnjačka utjeha“ s nešto drugačijim biljem i sretnijim krajem, (ovaj put se svih osam vratilo). Vodič uobičajeno dosadan, ali krajolik ludilo. Ta mješavina vode i drveća koje u ogromnim deblima izranja, mješajući boje iz smeđe u zelenu i natrag, gotovo je magična. Još kad sve to ukrasiš žabljim kreketom i velikim pticama dugog i grbavog vrata, nekako ti je, onako... baš kako treba. Sve ti dođe žao dok brod dere mirnu plohu vode uz svu onu groznu i nespadajuću buku i nekako osjećaš da ti tu zapravo i nije mjesto, da te svo to drveće i životinje trpe iz čiste pristojnosti. Onako ti se blago i pokroviteljski smješkaju i strpljivo čekaju da odeš. Trebao sam dobrano dva, tri puta zatresti glavom da se izvučem iz se te čarolije i vratim u surovo ljudsko sad, u vrućinu, prašinu i naravno auto.

13:00
Vani - 36℃ – jezivo vruće
Kao što je običaj i red nisam imao pojma kuda idemo, stoga sam se u beskrajnoj vjeri u zdrav razum Dragog nam Vođe prepustio sudbini. I nisam se prevario. Došao je red da malo zavirimo u ono što je čovjek svojim rukama napravio. Dvorac, ljetnikovac, vilu Eugena Savojskog, evo sad ni uz prijetnju Thorovog čekića ne mogu se sjetiti kako se zove. Dvorac Tikveš! (spas sječanja mile mi gospođe). Vodič neuobičajeno zanimljiv, zatrpavao nas je gomilom

podataka, povjesnih, mitskih, građevinskih, vjerskih, pikantnih, lovačkih, botaničkih, sve brišući znoj mokrom gazom i tjerajući muhe rukama. Od silne povijesti i slave malo je toga ostalo, prekrasan perivoj i oronule ljuske nekad ponosnih zgrada. Zapravo tužno.

Šag 15:00
Vani - 36℃ – jezivo vruće
Lela, Lela, ah ta božanstvena Lela. Šta da radi putnik namjernik koji je zadnji put u svoj omanji trbuh nešto ubacio davnih jutarnjih sati. Možeš se borit svom snagom volje i razuma, ali pri pogledu na onakvu trpezu suza sama krene. Meso ovo, meso ono, salate ovakove, salate onakove i par onih, orošenih. Znao sam odmah da ne smijem pojesti onaj drugi batak, al' nagovori me griješnica, i šta ću. Pri popodnevnoj siesti, zasigurno pod infekcijom obilnog ručka zaiskrila je ideja o fišu u Zelenoj Žabi. Ne budi lijen, potrpasmo se (opet) u aute i pravac Bizovačke toplice kako bi se muški dio ekipe mogao prigodno poplahnuti. Na ovom mjestu neću iz principa izustiti ni riječi o samim toplicama, samo kratko tzz.

Zelena žaba 22:00
Vani - 30℃ – vruće
Zelena žaba ko' Zelena žaba i šta da se priča, parada pića i fiša, i portikla crveno na bijelo.

NEDJELJA, 1. srpanj

Šag 02:00
Vani - 27℃ – toplo
Mrak, mir, tišina. Tu i tamo poneki automobil prozuji magistralom.

Valpovo 12:00
Vani - 37℃ – ogenj pakleni
Konačno smo skrenuli u smjeru putokaza „Valpovo centar“ da i to vidimo. Odmah ujutro dok smo ustali vidjelo se da ovaj dan neće biti običan. Vruće, vruće ali stvarno vruće. Ionako su zadnji – povratni dani izleta lagana depra i kad to još zasoliš vreli suncem, uh. Kao kroz maglu se sjećam bauljanja po centru grada i sajmu starih zanata gdje nas je na kratko spasio dobri duh s marelicam. Pa onda u auto – klima, iz auta – žega, u auto – klima, iz auta – žega – hotel – kava, u auto – klima. Uspjeli smo samo na kratko izvući glavu iz te mutne koprene negdje usred zlatne Požeške doline gdje nas je u hladu sjenice (čije se konstrukcije ne bi postidio ni Jure Radić), okrijepila dobra gospođa Doždor.

Zagreb 18:00

38℃ – ogenj pakleni
Mala, ali odvažna družina, što ženske, što muške čeljadi, okupila se pred kapijom oko dva auta u neobaveznoj ćakuli postputne depresije. Kiseli osmjesi, mutni pogledi sjećanja i ajd' bok na rastanku do neke druge prilike, do nekog drugog susreta. (a da bacimo neki lagani tulumčić idući tjedan?)

Crf, srpanj 2012.

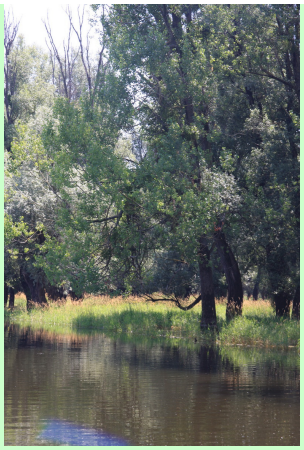
PARK PRIRODE KOPAČKI RIT

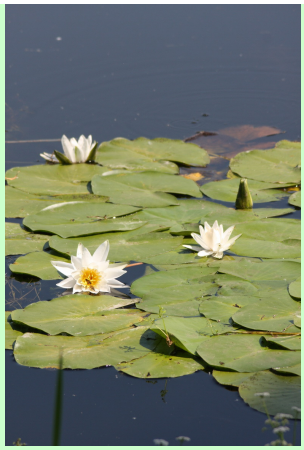
Kopački rit (http://www.kopacki-rit.com/) je poplavno područje u jugoistočnoj Baranji, smješteno između Drave i Dunava, veličine 177 km^2. U doba Austrougarske, područje je uživalo zaštitu kao elitno lovište, a od 1976. Kopački rit je Park prirode. Dio parka veličine 6700 ha ima status specijalnog zoološkog rezervata, čiji je središnji dio stalna vodena površina Kopačevskog jezera povezanog s Dunavom. Razvoj živog svijeta izuzetno je dinamičan, a mnogi životni ciklusi su neposredno ovisni o promjenjivom vodnom režimu. Slika prirode i krajolika mijenja se iz mjeseca u mjesec, a kadkada i iz dana u dan.

U proljeće, pretežito dunavska voda, prodire u rit, a s njom i mnoštvo vrsta riba. Zabilježeno je oko 40 vrsta, među njima bodorka (*Rutilus rutilus carpathorossicus*), platnica (*Rutilus pigus virgo*), klen (*Leusicus cephalus*), štuka (*Esox lucius*) i dr., a nekoliko ih za mrijest seli u more (npr. jegulja *Anguilla anguilla*). Povoljne temperature uvijetuju bujan razvoj vegetacije, uz obilje planktona i kukaca, što od ritskih plićaka stvara jedno od najpogodnijih mrijestilišta u Podunavlju. To je, dakako, i vrijeme eksplozivnog razvoja vodozemaca, posebice žaba. Obilje hrane u vodi i izvan nje, uzrokom su prisustva čak 275 vrsta ptica, od čega 100 ovdje gnijezdi, neke i u velikim kolonijama. U vrijeme seobi broj primjeraka raste na više desetaka tisuća, a mnoge u ritu i prezimljuju. Ptice vodenih staništa su svakako najbrojnije: žličarka (*Platalea leucorodia*) kormorani (*Phalacrocorax carbo*), čaplje (*Egretta* sp.), galebovi, čigre, patke, liske i dr. Neke od njih, npr. crna roda (*Ciconia nigra*) i velika bijela čaplja (*Egretta alba*), u Europi su već vrlo rijetke. Osobito dragocjen stanovnik Kopačevskog rita je naš najveći orao, orao štekavac (*Halietus albicila*). U području Parka gnjezdi čak 20 parova ovih rijetkih ptica. Gnjezda grade na stablima vrba, topole i hrastovima (*Qurcus* sp.) na visini od 25-30m. Spolnu zrelost dosežu s 5 godina starosti, kada im i rep postaje karakteristično bijel.

Na povišenim mjestima rezervata, te u sjevernom dijelu Parka prirode (Tikveš, Menteš, Peterš) lijepo su razvijene stare ritske šume. Na područjima duljeg zadržavanja vode dominiraju vrbe (osobito *Salix alba*) i topole (*Populus* sp.), na kraće poplavljenim terenima uspjevaju hrast lužnjak (*Quercu robur*) i jasen (*Fraxinus* sp.), te mjestimice orah (*Juglans regia*). Na brojnim vodenim i močvarnim površinama obilje je vrsta vodene flore. Plavun (*Nymphoides peltata*) je biljka koja pliva na površini te zaposjeda velike površine uz rubove jezera i kanala u obliku "tepiha". Uskolisni žabočun (*Alisma gramineum*) naseljava najtoplije i plitke bare, a tu su i rebratica (*Hottonia palustris*, na površini sporih tekućih voda, u barama i močvarama), nepačka (*Salvinia natans*, neobična biljka iz skupine papratnjača, potpuno je plutajuća), trublja (*Oenanthe aquatica*, na poplavnim područjima), močvarni grbak (*Rorripa amphibia*), perunika (*Iris sibirica*), te mnoge druge.

Kopnena fauna je bogata i karakteristična za panonske prostore. Vidra (*Lutra lutra*) je jedan od najrjeđih sisavaca Kopačevskog rita. Česte su divlje svinje (*Sus scropfa*), lisice (Canis vulpes), divlje mačke (*Felix silvestris*), kune (*Martes* sp.), lasice (*Mustela nivalis*), srne (*Capreolus capreolus*), mnogi glodavci i dr. Ekološki uvjeti osobito su dobri za jelene (*Cervus elaphus*), čije je rogovlje poznato s mnogih izložaba lovačkih trofeja. Usprkos zakonskoj zaštiti i nadalje je ugrožena. Danas je zoološki rezervat namjenjen isključivo neometanoj evoluciji, zaštiti biološke raznolikosti i očuvanju prirodnih procesa.

To., svibanj 2006.

Podsjetnik

U travnju ove godine održana je quadro-proslava: Ja & Sa & Ti & To na Žumberku. Nećemo puno pisati. Evo foto podsjetnika:

Foto reportaža na adresi: http://www.klub-feniks.hr/Images/Zumberak-14-15-Apr-2012/index.html

Klubinarika

Peka naša svagdašnja

Peka je čudesna sprava. Zašto je klopa iz peke toliko bolja od one spravljene u pećnici, nije jasno, iako je princip u načelu isti. Najlakše je peku kupiti od domaćeg proizvođača Sebastijana (http://www.limarija-sebastijan.com/). Teške su, od gusa, u tri veličine, ovisno o broju ljudi koje jednim spravljanjem treba nahraniti. Nisu baš ni jeftine, ona srednja je koliko se sjećam 350-400 kn. Na buvljaku na Jakuševcu, međutim, povremeno dolazi obrtnik-kovač iz Bosne (T. Madžar, 091603 7411) koji prodaje peke i ostalu opremu za pečenjare po nešto povoljnijim cijenama, sve ručni rad. Uvijek je negdje u srednjim redovima, skroz na jugu sajmišta. Za druge opcije nabave, neznam.

Ispeko sam do sada oko 100 peka, u grubo, a pekao sam sve i svašta – kruh, piletinu, puretinu, svinjetinu, teletinu, janjetinu, hobotnice, ... Podijeliti ću s vama moja iskustva, pa možda onima koji se nisu oprobali u ovoj disciplini, skratiti put do dobre hrane. Za one pak koji peku peku dulje i bolje od mene, pa, oni neka ne čitaju dalje.

Solidnu vatru založim jedno 45-60 min ranije, a desetak minuta prije početka pečenja, na vatru stavim poklopac i dno od peke da se dobro zagriju (10 - 15 min). Prije početka pečenja, žar ostavim, a vatru izmjestim sa strane i održavam je cijelo vrijeme, kako bi stalno imao žara za dodavanje, prema potrebi.

U donji dio peke ide protvanj (čuo sam da neki samo ovaj protvanj zovu peka). U njega se slažu sirove namirnice, najbolje na maslinovo ulje na dnu. Meso, bez obzira na tip, predlažem rasparčati na manje komade, puno se bolje ispeče, nego kad se stavi hrga u komadu. Što se tiče povrća, moje je iskustvo da treba izbjegavati sve povrće koje je puno vode – papriku, tikvice, gljive, paradajz, ... Ovo povrće pusti puno vode, i do dva prsta, pa se namirnice kuhaju, a ne peku i rezultat je skroz bez veze. Od povrća preporučam – krumpir (na krupne komade), luk (na polovice), mrkvu (cijele ili komadi), nekoliko cijelih oguljenih češnjeva. Dobro sve posolim, popaprim, stavim i slatke mljevene paprike, a tko voli može i krupno mljevene, ljute. Začinsko bilje je vrlo važno. Minimum za dobru pekicu je ružmarin i lovorov list, a dodavao sam s dobrim učinkom i drugo (bosiljak, origano, majčinu dušicu, čubar, ...). Mediteransko bilje ima super učinak. Na kraju sve još malo zalijem maslinovim.

Peku sklopim, gurnem je u žar, a s lopaticom razmjestim žar okolo i na peku. Okolo se napravi nasip žara od 3 – 5 cm visok, a gore stavim lopaticu, dvije. Rukom iznad provjeravam temperaturu. Mora biti, onako toplo da ruku nemožeš držati iznad dulje do cca 10-20 sek. Pretjerana količina žara vodi u zagoretinu. Ako žar izgubi snagu, malo se raspiri ili se s vatre sa strane, dodaje po malo novoga.

Koliko dugo? Kad sam počeo s pekama, ovo mi je bila najveća enigma. Evo mog zaključka – bez obzira što sam pekao (uključujući kruh) i bez obzira na količinu namirnica (za dvoje ili 10), peče se oko 1,5 h. Koliko peku otvarati? Dovoljno jednom, nakon 45 - 50 min. Žar razmaknem lopaticom, a starom četkom okefam, da mi kod otvaranja ne padne pepeo u klopu. Radničke rukavice sprječavaju moguće opekotine. Promiješa se dobro, i u ovoj fazi sve izgleda jako sirovo, no ne treba se uzbuđivati – zadnjih 45 min rješi stvar.

No, ako nedostaje sigurnosti u gotovost, slobodno se pred kraj otvori još jednom. Ako sav sadržaj nije puterasto mekan, neka se peče još, 15-20 min, vjerojatno je žar bio preslab. Neki tvrde da peka prečestim otvaranjem gubi kvalitetu, no ja to nisam primijetio, iako, kako rekoh, sada je otvaram samo jednom.

A onda, kada je gotovo, protvanj treba izvaditi iz ležišta jer će u njemu predugo ostati kipuće. U idealnom slučaju, ako se ima živaca, pusti se 10-tak minuta hladiti, a onda navali. Pekica je super, jer zapravo s njom nema puno posla, dok se priprema možeš raditi nešto drugo, ne zahtijeva stalno dežurstvo, a učinak je maestralan.

Od T.

Kutak za poeziju

Obradio Ivan Kušan (1998): "100 najvećih rupa". Znanje, Zagreb, 224-228.

160.
ANTON PAVLOVIČ ČEHOV
(1860. – 1904.)

Jebeno prezime

(»Konjsko prezime«)

Umirovljenoga generala Jepcina zabolio zub. Ispirao on usta votkom, konjakom, stavljao na bolesni zub duhanski prah, opij, terpentin, petrolej, mazao obraz jodom, u uši ugurao pamuk natopljen špiritom, ali mu sve to ili nije pomagalo ili je izazivalo mučninu. Stigao i liječnik. Pročeprkao po zubu, preporučio kinin, ali ni to mu nije pomoglo. Prijedlog da dade izvaditi bolesni zub general je odbacio. Svi ukućani – žena, djeca, posluga, čak i kuharčić Pećka, predlagali su neko svoje sredstvo. Među ostalima je došao i nadstojnik Jepcinevljeva imanja Jedvagenij Jeptušenko i predložio mu da se izliječi vračanjem.

– Eto, u našoj je općini, poštovani gospodine – otpoče on – prije deset godina službovao drug sekretar Jakov. Sjajno je vračanjem liječio zube. Sjećam se, okrene se prema prozoru, nešto promumlja i – kao da je rukom odnio bol! Imao je takvu prirodnu moć...

– A gdje je sad?

– Pa, otkako su ga otpustili iz sekretarijata, živi u Šugarovu kod tetke. Prcživljava samo tako što liječi zube. Zaboli li koga zub, on mu odmah pomogne... Tamošnje Šugarovce liječi u svojoj kući, a oni iz drugih mjesta obraćaju mu se brzojavno. Jednostavno mu, milostivi gospodine, pošaljite brzojav, takva i takva stvar... počasnoga umirovljenika Borisa bole zubi, molim vas da mi pomognete. A novac za liječenje već ćete poslati poštom.

– Glupost! To je neozbiljno!

– Bar pokušajte, poštovani gospodine. Strašno voli čašicu, ne živi sa ženom, nego sa Švabicom, prostačina je, ali je, može se slobodno reći, čudotvorac i po!

– Šalji brzojav, Borise! – preklinjala ga generalica. – Ti ne vjeruješ u vradžbine, ali ja sam se sama uvjerila. Čak ako i ne vjeruješ, zašto ne bi brzojavio? Neće ti ruka otpasti.

– Hajde, dobro – složi se Jepcin. – Ne bih samo sekretaru, i samome bih đavlu poslao brzojav... Uh! Ovo je da izludiš! Reci, gdje stanuje taj tvoj sekretar? Gdje da mu se javim?

General sjede za stol i uze pero.

– U Šugarovu ga zna svaki cucak – reče nadzornik. – Uputite, dakle, brzojav u Šugarovo... Gospodinu drugu Jakovu... Bla... Bla... Nije!

– De već jednom!

– Jakov jest, to znam... na *Bla* nije... Kako se zove, pobogu?... Zaboravio sam mu prezime... E, k vragu... Još dok sam ovamo išao, znao sam... Čekajte, samo malo... Na Bla nije...

– I što sad? Daj, mućni glavom! Brže!

Jedvagenij Jeptušenko upre pogled u strop i stade micati usnama. Jepcin i Jepcinica nestrpljivo su čekali.

– Evo ga, sad ću ja... Jakov... Jakov Bla... Nije. Zaboravio sam! A neko je obično prezime... Samo, kako je Jakov prostak, i prezime kao da mu je nekako, da prostite, prostačko... Kurvinov? Ne, nije Kurvinov. Čekajte malo... a da nije Jebačin? Ne, nije ni Jebačin. Sjećam se samo da je nešto prosto, ali se prezimena na mogu sjetiti...

– Jebačkov?

– Nikako. Čekajte... Pizdunov... Pizdačkin... Pizdakov... Nije ni jedno!

– Je li od ženske ili muške stvari? Kurcov?

– Ne, nije ni Kurcov... Kuronjin... Kurčevati?... Ne, ni jedno nije pravo...

– A kako ću mu se onda javiti? Ti si lud!

– Samo malo. Kurčevič... Jebuzov... Jebajev...

– Jebozni? – ubaci Jepcinica.

– Ni slučajno. Drkažadze... Ne, nije! Zaboravio sam!

– A koga vraga dijeliš savjete ako ne znaš ni kako se čovjek zove? – plane umirovljeni general. – Gubi se van!

Jedvagenij Jeptušenko polako iziđe a Jepcin se uhvati za obraz i ushoda po sobama.

– Joj, Isuse Bože! – zapomagao je on. – Majčice milena! Jao, pada mi mrak na oči!

Nadstojnik Jeptušenko izišao je u vrt, digao pogled prema nebesima i pokušavao se prisjetiti prezimena bivšega druga sekretara:

– Kurcov... Pizdenko... Pidzenko... Ne, nije! Kuracovski... Kurajan... Kurdzeze... Kurcopalački...

Ubrzo su ga Jepcini pozvali unutra.

– Jesi li se sjetio?

– Ne mogu se sjetiti, dragi moj gospodine.

– Možda je Jebivjetrov? Pizdojalkov? Ha?

U kući su se sad svi po redu upeli da smišljaju prezimena. Pretresli su sve nepristojne riječi oba spola, sjećajući se različitih dijelova tijela i radnji... U kući, u vrtu, služinskim odajama i u kuhinji ljudi su hodali iz kuta u kut, češali se po glavi i smišljali prezimena...

Nadstojnika su Jeptušenka svaki čas zvali u kuću.

– Bludnikov? – pitali su Jedvagenija. – Pišačkin? Mindžanadze?

– Tata! – javljala su se djeca iz svoje sobe. – Pimpačov! Kakanovski!

Cijelo je imanje ustalo na noge. Nestrpljivi i iscrpljeni general Jepcin obećao je pet rubalja onome tko se sjeti pravoga prezimena, i do Jedvagenija Jeptušenka dolazile su cijele skupine ljudi...

– Prčnjevoj! – govorili su mu. – Pičkinski! Droljev!

Pao je i mrak a još nisu otkrili pravo prezime. Legli su i u postelju a da nisu poslali brzojava.

General Jepcin nije spavao cijelu noć, koračao je iz kuta u kut i stenjao... U tri sata izjutra izišao je iz kuće i pokucao na prozor nadstojniku Jeptušenku.

– Da nije Picolovačkin? – upita on plačno.

– Ne, gospodine, nije Picolovačkin – odvrati Jedvagenij Jeptušenko i uzdahne kao krivac.

– A možda uopće nije prostačko, nego neko sasvim pristojno prezime?

– Časna riječ, poštovani gospodine, prezime je prostačko... Toga se vrlo dobro sjećam.

– Kakve si ti kratke pameti, brajko moj... A za mene je to prezime sada važnije od svega na svijetu. Duša mi je na jeziku!

Ujutro je Jepcin opet poslao po liječnika.

– Neka ga iščupa! – odlučio je. – Ne mogu više izdržati...

Stigao je liječnik i izvadio bolesni zub. Bol je odmah uminula i general Jepcin se umirio. Obavivši svoj posao i pokupivši što ga ide za njegov trud, liječnik je sjeo u svoju kočiju i krenuo kući. Ispred kapije, u polju, sreo je Jedvagenija Jeptušenka... Nadzornik je stajao kraj ceste, pažljivo gledao sebi pod noge i o nečemu razmišljao. Sudeći po borama na čelu i izrazu očiju, misli mu bijahu tegobne i mučne...

– Jebenjin... Pizdolizov... – mrmljao je on. – Ugurenko... Kurčev...

– Jedvageniju Jeptušenko – obrati mu se liječnik. – Ne biste li možda, prijatelju, bili večeras za mali preferans? S ovim seljacima nisam još odigrao poštenu partiju...

Jedvagenij Jeptušenko tupo je pogledao liječnika, nekako se blesavo osmjehnuo i, ne odgovorivši nijednom riječju, pljesnuo rukama i potrčao prema gazdinoj zgradi takvom brzinom kao da ga goni bijesan pas.

– Sjetio sam se, gospodine! – zaviče on veselo i izmijenjenim glasom, uletjevši u kabinet generala Jepcina. – Sjetio sam se zahvaljujući doktoru, Bog ga poživio! PARTIJEV! Partijev je prezime bivšega druga sekretara! Partijev, milostivi gospodine! Pošaljite odmah brzojav! Partijevu! Znao sam da je posrijedi prostačka riječ! Šaljite brzojav Partijevu!

– Pizdomaterinski! – prezirno reče general Jepcin i prinese mu licu dvije fige. – Ne treba mi više tvoje prostačko prezime! Krasnokuracoviču jedan!

(odabrao T.)

MB: 2475928 / OIB: 81675226842; Reg. br.: 21006546
Žiro račun: 2360000-1102065310, Zagrebačka banka d.d.
Izlazi povremeno od 1973.

Novo na webu kluba

Na klubskim web stranama (http://www.klub-feniks.hr/) moštvo novih sadržaja:

- **Tura po Dinari**, cjelovita foto reportaža (http://www.klub-feniks.hr/Images/Dinara-June%202012/index.html)
- **Slavonija i Baranja**, cjelovita foto reportaža (http://www.klub-feniks.hr/Images/Slavonija%20et%20Baranja-June%202012/index.html)
- **Pelješac - Terra Magnifica** (u Internacionalno i dr.) - od obale do Sv. Ilije, od zapada do istoka (http://www.klub-feniks.hr/Images/Peljesac-niz/index.html), pogledajte, možda bi iduća klubska destinacija mogla biti tamo?

Web preporuka

Evo nekoliko sjajnih videa, svaki od 3 do 15-tak min, potpuno različita. Odvojite malo vremena i pogledajte u miru:

- Predavanje g. **Paul Gildinga** «The Earth is Full» iz ožujka ove godine. Potiče na razmišljanje o temi o kojoj smo više puta do sada debatirali na klubskim mitinzima (http://www.ted.com/talks/lang/en/paul_gilding_the_earth_is_full.html). Svaka preporuka.
- **I Believe I can Fly** - pogledajte što je zaista ekstremno, "ludi francuzi na djelu" na http://vimeo.com/31241154.
- **Malo glazbe** od sve popularnije **Zaz** iz njezinih ranijih dana ulične zabavljačice, hit Je Veux na predivnom francuskom, ali i s prijevodom, tekst je sjajan: http://www.youtube.com/watch?v=UfVk6259K74
- Tko kaže da **psi neznaju pristojno jesti** taj se ljuto vara. Tko ne vjeruje neka pogleda na http://www.youtube.com/watch?v=EVwlMVYqMu4

(odabrao T.)

Izdavač:

Klub brđana Feniks / **Mountaineer Club Phoenix**
Čikoševa 4, 10000 Zagreb, Hrvatska
URL http://www.klub-feniks.hr/; Web je zaštićen lozinkom – dostavljamo na upit.
e-mail: feniks.klub@gmail.com; fax: ++385 (01) 234 56 31